

รวุฒิ เท่งพันธ์ : การวิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของตลาดน้ำในฐานะแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน:
กรณีศึกษาตลาดน้ำ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี (ANALYSIS OF VALUES AND ROLES
OF FLOATING MARKETS AS COMMUNITY LEARNING RESOURCES : A CASE STUDY OF
DAMNOENSADUAK FLOATING MARKETS IN RATCHABURI) อ.ที่ปรึกษา :รศ.ดร.กรรณิการ์
สัจกุล, 340 หน้า. ISBN 974-17-6103-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาการเปลี่ยนแปลงตลาดน้ำที่มีผลกระทบต่อการเป็นแหล่งการเรียนรู้
ของชุมชน 2.วิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของตลาดน้ำในฐานะแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน 3.เสนอแนวทางการใช้
ประโยชน์ตลาดน้ำในฐานะแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน การวิจัยประกอบ
ไปด้วย การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์บอกเล่า การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการ
สัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า

1. ตลาดน้ำคลองลัดราชบุรีเป็นตลาดน้ำเก่าแก่ที่สำคัญที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันมาช้านานแต่ปัจจุบันได้
ปิดตัวลงไปแล้ว ตลาดน้ำคลองโพธิ์ในอดีตเป็นตลาดน้ำที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนที่สำคัญของชุมชนแต่ปัจจุบันการซื้อ
ขายแลกเปลี่ยนที่ตลาดน้ำแห่งนี้ก็ยังคงดำรงอยู่ตามวิถีชีวิตพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำแค่ขยับเขยื้อนไปมาและอาจสูญหายไป
อนาคต ตลาดน้ำคลองคันเข้มเป็นตลาดน้ำที่ยังคงมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันอยู่ และปัจจุบันตลาดน้ำแห่งนี้ได้รับการ
ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ซึ่งนักท่องเที่ยวรู้จักกันในชื่อ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก

2. คุณค่าและบทบาทของตลาดน้ำในอดีตทั้ง 3 แห่งเหมือนกัน คือ มีบทบาทในด้านเศรษฐกิจ สังคมและ
วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว และมีคุณค่าในด้านจิตใจ ร่างกาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ท่องเที่ยวและแหล่งการ
เรียนรู้ของชุมชน แต่ในปัจจุบันตลาดน้ำแต่ละแห่งเกิดการเปลี่ยนแปลง คุณค่าและบทบาทของตลาดน้ำในปัจจุบันจึง
เปลี่ยนไป คือ ตลาดน้ำคลองลัดราชบุรี เหลือบทบาททางด้านสังคมและวัฒนธรรมเพียงอย่างเดียว และเหลือคุณค่าใน
ด้านประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมเท่านั้น ตลาดน้ำคลองโพธิ์สูญเสียบทบาทในการท่องเที่ยว คุณค่าใน
การท่องเที่ยวจึงหายไปด้วย แต่ตลาดน้ำคลองคันเข้มยังคงมีคุณค่าและบทบาทอยู่เช่นในอดีต

3. ตลาดน้ำมีคุณค่าและบทบาทในฐานะแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนประเภทบุคคล ประเภทสื่อ วัสดุ อุปกรณ์
ประเภทกิจกรรม และประเภทสถานที่และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ที่จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียน
การสอนของโรงเรียน ให้เข้ากับสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มได้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ แบบบูรณาการและปลูก
จิตสำนึกให้รักท้องถิ่นมากขึ้น

4. ผู้ขายสินค้าในตลาดน้ำทั้ง 3 แห่งทั้งในอดีตและปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงหรือที่เรียกว่าแม่ค้าตลาดน้ำ ซึ่ง
มีลักษณะนิสัยและการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน นอกจากนี้แม่ค้าตลาดน้ำยังมีการเรียนรู้และการถ่ายทอดเพื่อ
ดำรงรักษาอาชีพแม่ค้าตลาดน้ำไว้ แม่ค้าตลาดน้ำจึงมีบทบาทใหม่ที่ไม่ใช่เพียงแค่การค้าเท่านั้น ดังนั้นแม่ค้าตลาดน้ำจึง
เป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนประเภทบุคคลที่สำคัญที่สุดของตลาดน้ำที่จะทำให้ตลาดน้ำดำรงอยู่หรือสูญหายไป

4583769227 : MAJOR DEVELOPMENT EDUCATION

KEY WORD : VALUES/ROLES/FLOATING MARKETS/COMMUNITY LEARNING RESOURCES

WORAWUT PHENGPHAN: ANALYSIS OF VALUES AND ROLES OF FLOATING
MARKETS AS COMMUNITY LEARNING RESOURCES : A CASE STUDY OF
DAMNOENSADUAK FLOATING MARKETS IN RATCHABURI. THESIS ADVISSOR:
ASSOC.PROF.KANNIGA SACHAKUL, Ph.D., 340pp.ISBN 974-17-6103-1

The research has the following objectives: 1.) Study floating markets' transformation that affects the community learning resources. 2.) Analyse the values and roles of floating markets as community learning resources. 3.)Propose recommendations to utilise floating markets as community and school learning resources. The study utilises oral history, documents, interviews, local non-participation observation and focus group.

The study reveals that:

1.) Khlong Lat Ratchaburi floating market was an old market with long history of trade but now has shut down. Khlong Pho Huk also had a long history of trade and goods exchange in the community. However, the trading at present is not robust and may face extinction in the future. Khlong Ton Khem floating market is still in operation and at present is promoted as a tourist attraction under the well-known name of Damnoensaduak floating market.

2.) The three floating markets' roles and values on local economy, society, culture, tourism and community learning resources were similar in the past. But at present, each floating market's role and value has changed with the time. Khlong Lat Ratchaburi floating market now can only play a role in history, society and culture while Khlong Pho Huk has lost its tourism role and value. Only Khlong Ton Khem floating market still retains all roles and values as were the case in the past.

3.) Floating markets have roles and values as community learning resources as persons, media, activities, places and natural resources, all of which can be utilised for teaching and learning in school which can be adapted as a learning tool for all 8 groups with the aim of creating unified and integrated learning environment and fostering community spirit.

4.)Most vendors of the three floating markets are women, and that was similar in the past. They are called floating vendors whose characters and clothes are unique. Moreover, the floating vendors have learned and transfered knowledge in order to conserve floating vendor career. Therefore, the floating vendors play not only the trade roles but also the new role, the community learning resources as people. It can be concluded that floating vendors are the most important community learning resources as people that have influence on the existence or extinction of the floating markets.